

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theodōritu Episkopu Kyru Kai Eyagriu Scholastiku
Ekklesiastikē Istorìa, Eklogai Apo Tōn Istorion
Philostorgiu Kai Theodōru**

Theodoretus <Cyrrhensis>

Mogvntiae, 1679

XX. De seditione, quae facta est Antiochiae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14162

calicem denique lavans, aliaque omnia A
faciens, quæ à servis & ancillis fieri so-
lent. Iis verò, qui ab hoc ministerio
revocare ipsam studebant, dicere sole-
bat. Auti distributio Imperio con-
venit. Ego vero pro ipso Imperio mi-
nisterium meum Deo auctori illius of-
fero. Viro autem suo hæc perpetuò
dicere consueverat: Semper cogitare
debes, mi vir, quid prius fueris, & quid
nunc sis. Hæc enim si continuò per-
penderis, nequaquam ingratus eris er-
ga auctorem tuum; Sed Imperium,
quod accepisti, iuste administrabis, at-
que hoc modo coles eum, qui dedit.
His sermonibus cum assiduè uteretur,
virtutis semina, quæ in viro erant, hac
egregia & utili irrigatione nutrebat.
Et ipsa quidem ante maritum suum
excessit à vita. Aliquanto vero tem-
pore post ejus obitum accidit quidpi-
am, quo Imperatoris erga illam amor
est declaratus.

CAP. XX.

De seditione, qua facta est Antio-
chia.

Bellorum frequentia compulsus B
Imperator, novum tributii genus B
civitatibus indixerat. Hanc novam ex-
actionem civitas Antiochensium ferre
non potuit. Plebs enim cum eos à
quibus exigebatur, suspendi in eculeo
videret, tum alia perpetravit, quæ vul-
gus perpetrare solet, ubi seditionis oc-
casionem nactum est: tum statuam æ-
neam laudatissimæ Flacillæ, id enim
nomen fuerat Imperatrici, dejecit, &
per plurimos civitatis vicinos traxit. His
auditis Imperator, ut par erat, graviter
commotus, & privilegia urbi ademit, &
vicinæ civitati primatum attribuit, ra-
tus hoc Antiochensibus maximum do-
lorem allaturum: Jam pridem enim D
Laodicea æmula erat Antiochiæ. Post-
ea vero, incensurum se quoque ac de-
structurum urbem minatus est, & in
vici formam redacturum. Magistrat-
us porro, quosdam in iplo facinore
deprehenso necaverant, priusquam
Imperator de hac seditione quidquam
comperisset. Et hæc quidem cuncta
Imperator fieri præceperat. Sed quo-
minus fierent, obstitit lex, quæ Magni
Ambrosii hortatu lata erat. Cum igitur
venissent, qui Imperatoris minas ad-
ferebant, Elebichus scilicet tunc Ma-
gister militum, & Cæsarius Magister
Officiorum: sic enim Romani vocant

καὶ κύλινθα ἀποκλύζουσα, καὶ τὰ ἄλλα παλαιά
ἔργα ζομένη, ὅσα οὐκ ἐλπίων καὶ θεραπευμένων ἐπι-
νενομίσαι καὶ τῆς τὴν ἀντιοχίαν ἐπέχον περι-
μεινοῦς ἐπέλεγχον, ὡς τὸ μὲν χροσίον διασέμει-
τῆ βασιλείᾳ προσήκει, ἐγὼ δὲ ὑπὲρ αὐτῆς γε τῆ
βασίλειας τὴν ἀντιοχίαν τῶ δεδωκότι προσ-
φέρω καὶ τὸ ὁμόζυγι συνεχῶς εἰώθει λέγειν
αἰεὶ σε, ὦ ἀνερ, προσήκει λογίζεσθαι, τί μὲν ποῦ
παλαι, τί γέγονας νῦν. ταῦτα δὲ πινυμένη
ἐνθυμῶν, ὡς ἐπέλεξε τὸν διεργετήν
χάριτος, ἀλλ' ἢ ἐδέξω βασιλείαν κινεσθέντα
B ἐνόμως, καὶ τήν ἑραπέυσας τὸν δεδωκότι
τῶ τοῖς ἀεικεχημένη λόγοις, οἰόντινα κατὰ
σην δροδῆαν καὶ προσφορον, τοῖς τῆς δροδῆαν
ἀνδρός προσέφερε σπέρμασι. πρῶτέρα μὲν
ἑ ἀνδρός ἐτελοῦσθε καὶ συνέβη μὲν χρόνον τῆ
τῆς τελοῦσθε τοιόνδε τι γινώσκω, ὁ τῶν τῶ βασι-
λέως ἐπὶ αὐτῶ φιλοσοφίαν ἐγύμνωσαν.

Κεφ. κ'.

Περί τῆ ἀντιοχίαν γεγονίας στάσεως.

ΥΠὸ τῶ συχνῶν πολέμων ἀνακαζόμενος
νῦν ὁ βασιλεὺς, εἰς φορὴν τῶν ξένων
ταῖς πόλεσιν ἐπέθηκεν ἢ ἡ ἀντιοχίαν πόλιν
καινὸν τέλος, ὡς ἐκείνην ἀλλ' ὅρῳ ὁ δὲ ἡμεῖς
τὸς εἰς πραήτομους κρεμαννυμένους, ἀλλὰ τῆ
ἔδρασαν, ἀ ποιεῖν φιλεῖ ὄχλον, ὡς φασὶ
εἰς ἀταξίαν λαμβάνων καὶ τῶν χαλκῶν ἐπι-
να τῆς παιδοφίμης πλακίλλης, τὸ τοῦ γινώσκοντος
νοματῆ βασιλίδος, καὶ ἡνεγκέ τε καὶ ἐπὶ πόλιν
τῆς πόλεως κάλεσε μερῶν ταῦτα πινυμένη
μνηστικῶν βασιλίδος, καὶ χαλεπῆνας, ὡς ἐπέλεξε
εἰκός ἦν. τὰ τε τῆς πόλεως ἀφείλετο προσνομίας
καὶ τῆ γαινοδύση πόλιν τὴν ἡγεμονίαν πα-
ρέδωκε, ταύτη μάλιστα νομίζων ἀνάστα-
εἰς ἡλύπτε γῆν λαοδικεῖα τὴν ἀντιοχίαν ἀ-
νωθεν. μὲν γὰρ ταῦτα καὶ ἐμπλήσειν ἢ πᾶσι καὶ
καταλύσειν, καὶ εἰς κώμην τὸ ἄς μελοσπιδῶ-
σαν. οἱ δὲ γε ἀρχοῖτες καὶ ἀνεῖλον τῶν
παρ' αὐτοὺ συλλαβόντες τὸ τόλμημα, πινυ-
γῶναι τὸν βασιλέα τὴν παραγωγίαν ταῦτα
ἢ πάντα ὁ βασιλεὺς προσέταθε μὲν ὡς ἐπέλεξε
νέος, ἢ ἐνόμος καλῶν ὡν ὁ ἀμείροσιος ὁ με-
λας τεθῆναι παρήνευσεν. ἐπεὶ δὲ ἢ ἀφίκοιτο οἱ ἄνθρωποι
ἀπειλὰς ἐκέκασε κομίζοντες, ἐλεθῆχος ἢ ἐρα-
τῶς τῆνικαὸτα ὡν, ἢ καὶ ἀμείροσιος ὁ ἰων βασιλεὺς
ἡγεμῶν, μάγιστρος ὁ οἱ ῥωμαῖοι καλεῖται

τὸν ταύτην ἐχοῖα τὴν δὲ χλῆν, ἐν δὲ μὲν ἦσαν
 ἀπάντες, ἵας ἀπειλὰς πεφρονηότες. οἱ δὲ τῶν
 ὑπὲρ ἑαυτὸν οὐκ ἐβίβαντες ἀθληταί, πολλοὶ δὲ
 ἦσαν τῆν καὶ αὐτὰ καὶ ἀρεῖται, πολλὰς καὶ παρὰ
 σεις ἐπὶ ἀκλήσεως τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις πρὸς
 ἡνέκην μακεδόνιος δὲ ὁ θεότατος, ἐδὲν μενίων
 καὶ τὸν βίον ἑπὶ ἀμύμων, καὶ τῶν θεῶν δὲ λογίων
 πάντων ἀπειρος ὢν, ἐν δὲ ταῖς τῶν ὄρων κορυ-
 φαῖς διαβιῶντος, καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέ-
 ραν τὰ σωτῆρα τῶν ὄλων καθαρεύς πρὸς φέρων
 δούχας, ἐξ βασιλείως καὶ ἀπλάγεις τῶν ὄρ-
 γῶν, ἐπε μὲν τὸν Διοσκόριον τὴν ἐξέσταν
 εἰς νῆα λαβῶν, ἐν μέσῳ τῆς ἀσφ, τὴν χλαμίδ
 θαλάσσης λαβόμενος, ἀμφοτέρωθεν ἐκ τῶν ἵπ-
 πων κατὰ βῆτα κελύφ. οἱ δὲ, μικρὸν γερόντιον
 εὐτελεῖ ῥακία πρὸς ἐβλημένον ἰδόντες, τὸ πρῶ-
 τόν μὲν ἐχαλέπταν. ἐπεὶ δὲ δὲ πρὸς τῶν ἡγε-
 μένων τὴν τῶν ἀνδρῶν ἐδήλωσαν ἀρετὴν, καλε-
 πήθησαν τε δὲ τῶν ἵππων, καὶ τῶν ἐκείνους γο-
 ναίων ἑπὶ λαβόμενοι συνηνάμην ἐζήτην. ὁ δὲ
 τῆς θείας σοφίας ἐμφορηθεὶς, τοιοῦτος δὲ πρὸς
 ἀλλοὺς ἐχρησάτο λόγοις. εἶπα δὲ φίλοι ἀνδρες
 τῶ βασιλεῖ ἐβασιλεύς εἰ μόνον, ἀλλὰ καὶ
 ἀνδρῶν. μὴ τοῖνυν μόνην ὄρα τὴν βασι-
 λείαν, ἀλλὰ καὶ τὴν φύσιν λογίζεσθαι ἀνδρῶν
 γῶν, ὁμοφυῶν βασιλεύεις, καὶ εἰκόνα δὲ θεῶν
 καὶ ὁμοίωσιν ἢ τῶν ἀνθρώπων δὲ ἐδημιεργη-
 ται φύσις· μὴ τοῖνυν ὡμῶς ἔτως καὶ ἀπηνῶς
 τῆς θεῶν τὴν εἰκόνα καὶ ἀσφαγήναι κελύσης·
 παρὰ ξυνεῖς γὰρ τὸν δὲ ἡμιεργόν, τὴν ἐκείνους κό-
 λαζάναι εἰκόνα. σιόπησον γὰρ καὶ σὺ χαλκῆς
 ἕνεκα δουχεραίων εἰκόνας, ταῦτα ποιεῖς. ὅσον
 δὲ τὸ ἀνυχε διαφέρει ἢ ἐμλυχός τε δὲ ζῶσα
 καὶ λογική, δῆλον ἅπαντι τοῖς γε νῆν ἐχέσι.
 πρὸς δὲ τῶν λογιστῶν καὶ κείνους, ὡς ἡμῖν
 ῥάδιον ἀντὶ τῆς μιᾶς εἰκόνας πολλὰς δὲ ἡμιε-
 ρῆσαι χαλκῆς· αὐτὰ δὲ πάντων ἀδύνατον
 μίαν γὰρ τῶν ἀναμειβῶν δὲ ἡμιεργῆσαι τεί-
 χη. ταῦτα ἀπέσταντες οἱ θαυμαστοὶ ἀνδρες
 ἐκείνοι, διεπρόβησαν τὰ εἰρημένα τῶ βασι-
 λεί, καὶ τὴν ἐξ ἑαυτῶν κατέσχεσαν φλόγα καὶ ἀντὶ
 τῶν ἀπειλῶν ἐκείνων, δὲ λογίαν ἔγραψεν, καὶ τὴν
 ὁρητῆς τὴν αἰτῆν ἐδήλωσεν. ἐπεὶ δὲ γὰρ ἐφθ, ἐμὲ
 πλεμμελήσαντος, γυναῖκα πάσης εὐφημίας
 ἀξιοτάτην ἴσασάντην μὲν τελευτήν δὲ ἐξ αὐτῆς πα-
 ρουσίαν καὶ ἐμὲ δὲ ἐξ ἑρῆν τὸν θυμὸν τῆς ἀγα-
 νακίης ὁπλισάμενος πρὸς ἐβίβαν δὲ ὡς ἀλύς καὶ
 ἀνὰ τῆς πνᾶς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων ἀνηρῆσεν μα-

A praepositum palatii: maximo in metu
 omnes verlabantur, minas Principis
 formidantes. Sed virtutis athletæ,
 qui ad radices montis habitabant: mul-
 ti autem tunc erant ac præstantissimi:
 multis monitis, multisque precibus a-
 pud illos usi sunt. Macedonius vero,
 vir plane divinus, rerum quidem hujus
 sæculi penitus ignarus, sed & sacrarum
 litterarum penitus expertus, qui in mon-
 tium verticibus degens, noctu atque
 interdiu Servatori omnium DEO pu-
 rissimas preces offerebat: nec Imper-
 ator's motu exterritus, nec eorum,
 qui missi fuerant potestatem confide-
 rans, media in urbe chlamidem alte-
 rius apprehendens, utrumque ex e-
 quo jubet descendere. Illi vetulum
 hominem, brevis staturæ, & vilibus
 tectum panniculis conspicati, princi-
 pio quidem indignati sunt. Sed cum
 quidam præcedentium de eximia ho-
 minis virtute eos admonuissent, equis
 defilierunt, & genua ejus amplexi,
 veniam postularunt. Tum ille divi-
 na sapientia refertus, hujusmodi ad e-
 os verba fecit. Viri amici, nuntiate
 hæc Imperatori. Homo es, non Im-
 perator duntaxat. Proinde noli ad
 Imperium solum attendere, sed natu-
 ram etiam considera. Homo enim
 cum sis, ejusdem naturæ consortibus
 imperas. Porro hominum natura ad
 imaginem ac similitudinem DEI
 condita est. Ne igitur imaginem
 DEI adeo crudeliter atque atrociter
 jugulari præcipias. Offendes enim
 artificem, si ejus imaginem supplicio
 affeceris. Considera enim, te quoque
 propter anciam statuam commotum
 hæc agere. Quanto autem inanimæ
 præstet animata & vivens ac ratione
 prædita imago, nemō nisi qui sensu ex-
 pers est, ignorat. Illud præterea confi-
 deret, nobis quidem facile esse pro una
 ex ære statua plures alias fabricari: ipsū
 vero, ne unum quidem interfectorum
 hominum capillum creare posse. Quæ
 cum audivissent illi egregii viri, Senis
 dicta ad Imperatorem retulerunt, & i-
 racundiæ ejus astum sedarunt. Qui
 mox priorum minarum loco, excusa-
 tionem scripsit, causamque sui doloris
 exposuit. Non decebat, inquit, ut
 me peccante, mulier omni laude dig-
 nissima, tantam contumeliam postu-
 bitum pateretur. In me potius tela in-
 dignationis suæ jacere debuerant, qui
 offendebantur. Adjecit præterea, dole-
 re se atque ægre ferre, quod quosdam à
 Magistratibus cæcos esse didicisset Ego
 ff

vero hæc idcirco commemoravi, A tum quod iniquum ducerem, laudatissimi monachi fiduciam silentio premi: tum ut legis illius, quæ magni Ambrosii hortatu lata est, utilitatem ostenderem.

CAP. XXI.

De templis idolorum ubique subversis.

Post hæc fidelissimus Imperator, adversus Gentilium superstitionem studium suum convertit, legesque scripsit, quibus idolorum fana destrui jubebat. Nam Constantinus quidem Magnus, omni laude dignissimus, qui primus pietate Imperium ornavit, cum orbem terrarum adhuc infanientem erga simulachrorum cultum videret, ne demonibus sacrificaretur omnino interdixerat. Eorum tamen templa nequaquam destruxerat, sed ocludi tantum præceperat. Ejus quoque filii paternis insulterunt vestigiis. At Julianus impietatem renovavit, & vetusti erroris flammam suscitavit. Postea Jovianus Imperium adeptus, simulachrorum cultum denuò prohibuit. Valentinianus deinde major, iisdem usus legibus Europam gubernavit. Valens vero, aliis quidem omnibus permisit colere ut vellent, iisque quos colerent, observantiam exhibere. Solis iis, qui Apostolicam doctrinam tuebantur, bellum inferre nunquam destitit. Itaque quamdiu ille Imperium tenuit, & in aris incendebantur thura: & libamenta ac sacrificia simulachris suis offerebant Pagani, & publicas epulas in foro celebrabant. Et Bacchi sacris initiati, cum caprinis pellibus cursitabant, canes discerpentes, furentesque & bacchantes, & alia peragentes, quibus magistris ipsorum festus dies indicatur. Quæ omnia cum fieri reperisset fidelissimus Imperator Theodosius, funditus sustulit, & perpetua oblivione textit. Primus ergo inter alios Episcopus Marcellus, vir undequaque præstantissimus, legis illius præsidio munitus, urbis quam regendam susceperat, fana destruxit fiducia magis in Deum quam hominum opera ad eam rem usus. Quod quidem cum memoria dignissimum sit, hoc loco narraturus sum. Jam è vivis excesserat Joannes Apamensium Episcopus, cuius antea mentionem feci. Ejus autem loco ordinatus fuerat Marcellus, vir plane divinus, & juxta præceptum Apostoli, spiritu fervens. Venerat

θών. ἐγὼ ἴταῦτα διεξήλθον, καὶ ἔπειτα θύματα
μοναζόντος τῷ παρρησίαν ἔχ' ἠγασάμην
δικαίον πᾶσι δὲ ἐναίληθην, καὶ τὸν νόμον ἐπέ
δεικνύς ὄνησιφόρον, ὃν ὁ μέγας ἀμβροσί
γραφήναι παρήνευεν.

Κεφ. κα΄.

Περί τῆς αἰσχρῆς καὶ ἀκαταλόγου εἰδωλικότητος.

Ὁ Δε πιστάτος βασιλεὺς, καὶ τῆς ἑλλη
νικῆς πλάνης μετέδρασε τῷ πᾶσι
ἐνόμους ἐγράψεν τὰ τῶν εἰδώλων τελευτή
καταλύθηναι κελεύων. κωνσταντῖνον μὲν καὶ μέ
γας, ὁ πάσης ἀξιώτατος διφρημίας, πᾶσι
δυσσεβείᾳ τῷ βασιλείᾳ κοσμήσας, καὶ τῷ
οἴκῳ μένῃ ἐτι μεμνητῶν ὄρων, τὸ μὲν τοῖς ἀ
μοσι θύειν παντάπασιν ἀπηγόρευσε· τὰς
τέτωννας δὲ κατέλυσε, ἀλλ' ἀβάτους ἐπι
προσέταξε. Ἐμύτοι δὲ οἱ τότε παῖδες τῶν
παρῶν ἠκολούθησαν ἰσχυρῶς. ἰωλιανὸς θύ
νευσάσας τῷ ἀσέβειαν, ἐτὶ παλαιὰς ὄ
πάτης ἐξῆψε τῷ φλόγα. ἰωλιανὸς δὲ τῷ
βασιλείᾳ πᾶσι δαδῶν, πάλιν τῷ τῶν εἰ
δῶλων ἐκόλυσε θρησκείαν καὶ ἐαλειψιαν·
ὁ μέγας τοῖς δὲ κεκημένον νόμοις ἰδὼν τῶν
δυσώπων. ὃ ἴσθ' ἀλλήλων, πᾶσι μὲν τοῖς ἀλλοῖς ἐπι
προσέβη θρησκείαν ἢ βέλωνος καὶ θρησκείας
να θρησκείαν μόνους ἢ πολεμῶν διετέλεσε τῶν
τῶν ἀποστολικῶν ὑπερμαχῶν δογματικῶν
πάντα γεντὸν τῆς ἐκείνης βασιλείας χρόνοι, ἐ
θρησκείᾳ μὲν ἠπείθετο καὶ σπονδὰς καὶ θυσίας
τοῖς εἰδώλοις προσέφερεν, καὶ τῶν δημο
νίας καὶ τῶν ἀγορῶν ἐπέτελεν· καὶ οἱ τῶν δι
σε τὰ ὄρα τελεσθῆναι, μὲν τῶν αἰγῶν ἐ
πεχον, τὰς κύνες διασπῶντες, καὶ μεμνητῶν
καὶ βακχύνους, καὶ τὰ ἄλλα δρώσας, ἀπὸ
τῆς διδασκαλίας πανήθειαν δηλοῖ. ταῦτα πα
D τα θεοδόσιος δὲ ὄρων ὁ πιστάτος βασιλεὺς
προσέβη τὰ ἀνέσπαρε καὶ λήθη παρέδωκε
πρώτῳ μὲν τοῖς ἄλλων δεχόμενοι, μαρ
κελλῷ ὁ πάντα ἀείρεται, ὅπλω τῶ νόμου χρο
σάμην, τῆς ἐγκεχειρισμένης πόλεως
τελευτή κατέλυσε, τῆ πρὸς τὸν θεὸν παρρη
σία μᾶλλον ἢ τῆ πολυχειρία χροσάμην
ἐγὼ ἴκαὶ τῆτο δηγήσομαι μνημῆς ὃν ἀξί
τατον. ἐτελεσθη μὲν ἰωάννης ὁ τῆς ἀ
παμῆων ἐπίσκοπος, ἔ καὶ πρὸς τὸν ἰ
μνήδῳ. ἐκεχειροτέθη δὲ ἀντ' ἐκείνου
μαρκελλῷ ὁ θεῖος, ζῶν τῶ πνεύματι
κατὰ τῷ τῆ ἀποστολικῆς νομοθεσίαν. ἀφικεῖ